

การศึกษาคุณภาพสังคมไทยในทัศนะของเยาวชน

A Study on the Qualities of Thai Society from the Perspective of Youth

เลิศพร อุดมพงษ์*

Lertporn Udompong**

บทความนี้

Received

24 กรกฎาคม 2567

Revised

3 กันยายน 2567

Accepted

17 ตุลาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจ ความเชื่อมั่น และ ปัจจัยด้านอายุที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับความพึงพอใจในประเด็น คุณภาพสังคมตามทัศนะของเยาวชน เพื่อนำเสนอแนวทางในการพัฒนา คุณภาพสังคมที่เหมาะสมกับบริบทสังคมไทย โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ที่อยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ที่มีจำนวนนักเรียนรวมทั้งตั้งแต่ 500 คนขึ้นไป ตามฐานข้อมูล สพฐ. ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1,178 โรงเรียน 1,020,110 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ที่อยู่ใน โรงเรียนสังกัด สพฐ. จำนวน 1,560 คน กระจายตามภูมิภาคต่างๆ เครื่องมือ วิจัย เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพสังคมในทัศนะของ เยาวชน จำนวน 50 ข้อ มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ .824 วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation) และ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ เพียร์สัน

ผลการศึกษา สรุปได้ว่า (1) ภาพรวมของคุณภาพสังคมในมิติต่างๆ ได้แก่ ความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ, การยอมรับเป็นสมาชิกในสังคม

* นักวิชาการผู้ชำนาญการ, สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า (ดร.)

** Senior Academics, Research and Development Office,
King Prajadhipok's Institute. (Ph.D.)

ของบุคคล, ความสมานฉันท์ในสังคม และ การเสริมสร้างพลังทางสังคม ในทัศนะของเยาวชน พบว่า อยู่ในระดับที่ไม่พึงพอใจและไม่เชื่อมั่นเท่าที่ควร โดยไม่มีคะแนนเฉลี่ยใดที่มีระดับความพึงพอใจและความเชื่อมั่น เกินกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม และยังพบว่า ความรู้สึกเป็นประชาธิปไตย และความมีอิสระในการแสดงออกทางความคิดในที่สาธารณะ มีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม นอกจากนี้ ยังพบว่า ปัจจัยด้านอายุมีความสัมพันธ์ทางลบกับระดับความพึงพอใจในคุณภาพสังคมในเรื่องความรู้สึกเป็นประชาธิปไตย ความพอใจในชีวิตโดยรวม เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ความสุขในชีวิต ความปลอดภัยทางสังคม และความน่าไว้วางใจทางสังคม

(2) ข้อเสนอแนะทางในการพัฒนาคุณภาพสังคมที่เหมาะสมกับบริบทสังคมไทยที่สำคัญ ได้แก่ รัฐบาล โดยกระทรวงศึกษาธิการจำเป็นต้องปรับปรุงและทบทวนนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกระดับอย่างเร่งด่วน, มุ่งใช้แนวทางสร้างแนวร่วมกับภาคส่วนต่างๆ ในสังคม โดยเฉพาะกับกลุ่มเยาวชน ที่จะต้องกระตุ้นจิตสำนึกและปลูกให้หันมาร่วมมือกับผู้ใหญ่ในการแก้ไขปัญหาคุณภาพสังคม, ต้องให้ความสำคัญในการปลูกฝังนิสัยการประหยัดอดออม และฝึกฝนเรื่องการมีวินัยทางการเงินแก่เยาวชนเพิ่มขึ้น, เร่งดำเนินการขับเคลื่อนหลักสูตรสิทธิมนุษยชนศึกษาและพัฒนาครูผู้สอนให้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ, สถาบันครอบครัว รวมทั้ง ศาลยุติธรรม มหาวิทยาลัย และ องค์กรทางศาสนา จะต้องพัฒนาตนเองและทำตนเป็นแบบอย่าง เพื่อเป็นต้นแบบที่ดีในการดำรงชีวิตแก่เยาวชน, ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องมาร่วมกันคิดหาแนวทางในการพัฒนาจิตสำนึกรักความเป็นไทย สร้างความภูมิใจในบ้านเกิด รวมถึง มีการปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรที่จะสอดแทรกเรื่องจิตสำนึกรักความเป็นไทย, รัฐบาลควรเร่งแก้ไขปัญหาเพื่อลดช่องว่างของรายได้ระหว่างคนคนรวยและคนจนให้น้อยลง รวมทั้ง การขจัดปัญหาคอร์รัปชัน, เน้นการฝึกฝนกระบวนการประชาธิปไตยในโรงเรียนอย่างเป็นทางการเป็นวิถีชีวิต เช่น กลไกสถานักเรียนเป็นเครื่องมือสำคัญ และ สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสื่อมวลชนกระแสหลักและสื่อโซเชียล เพื่อใช้เป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาและยกระดับคุณภาพสังคม

คำสำคัญ: คุณภาพสังคม, เยาวชน, ความมั่นคงทางสังคม, ความสมานฉันท์, พลังทางสังคม

Abstract

This study examines the levels of satisfaction, trust, and other factors influencing social quality in Thailand from the perspectives of youth, with the aim of proposing development guidelines for the Thai social context. A quantitative research method was employed, focusing on selected subjects under the Office of the Basic Education Commission (OBEC). In the 2020 academic year, the OBEC database recorded a total of 1,178 schools with at least 500 secondary school students, accounting for 1,020,110 secondary students. A total of 1,560 secondary students from various regions of Thailand were selected to complete questionnaires assessing their opinions on social quality. The questionnaire consisted of 50 items and had a reliability coefficient of 0.824. Data analysis included frequency, percentage, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient.

The results revealed that the youth believed the overall social quality—including socioeconomic security, social inclusion, social cohesion, and social empowerment—was less satisfactory than expected, with an average satisfaction score of less than 70%. Additionally, perceptions of democracy and freedom of speech were found to have average scores of less than 50%. Age was negatively correlated with the level of satisfaction in several aspects of social quality, including perceptions of democracy, overall life satisfaction, freedom of expression, happiness, social safety, and social trust. The study also proposed development guidelines for enhancing social quality. The Ministry of Education should play a crucial role in improving and reviewing basic education policies, with an emphasis on building alliances—particularly with youth—to raise awareness of social responsibility. Additionally, it should encourage cooperation between younger and older generations in addressing social issues and fostering appropriate social quality, including financial discipline and knowledge of human rights. The school curriculum should be administered by competent personnel, while families, courts, universities, and religious organizations must serve as role models for youth.

Collaboration across all sectors is essential for fostering patriotism and instilling pride in young people regarding their hometowns and country. Moreover, the curriculum should aim to reduce income inequality and combat corruption by emphasizing democratic practices, such as student councils. Another key mechanism for promoting social quality is leveraging networks of both mainstream and social media to drive positive development.

Keywords: Social Quality, Thai Youth, Social Security, Cohesive Communities, Social Empowerment

บทนำ

คุณภาพสังคม (Social Quality) เป็นแนวคิดที่พัฒนาขึ้นโดยนักวิชาการจากทางทวีปยุโรป ในช่วงกลางของทศวรรษ 1990 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ไขจุดอ่อนและสร้างดุลยภาพให้เกิดขึ้นระหว่างการวัดผลการพัฒนาที่มุ่งเน้นตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจแต่เพียงด้านเดียว มาเน้นตัวชี้วัดทางด้านสังคม ประกอบด้วย โดยคุณภาพสังคมตามคำนิยามของ Beck และคณะ (1998, อ้างถึงใน สถาบันพระปกเกล้า, 2553) นั้น หมายถึง ระดับความสามารถของการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนทั้งในด้านสังคมและเศรษฐกิจ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดสภาพความเป็นอยู่ที่ดี และส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่ คุณภาพสังคมมีจุดเน้นทั้งในระดับสังคมและปัจเจกบุคคล คุณภาพสังคมในภาพรวมไม่ใช่หมายรวมเฉพาะ การเพิ่มขึ้นของคุณภาพชีวิตที่ดีของสมาชิกแต่ละคนเท่านั้น แต่จะหมายรวมถึง สภาพที่ดีขึ้นของสังคมโดยรวม และการมองสังคมในลักษณะองค์รวม โดยเฉพาะสังคมที่มีคุณภาพ หมายถึง สังคมที่ประสบความสำเร็จทั้งในด้านเศรษฐกิจ และมีการพัฒนาให้เกิดการมีส่วนร่วมและความเป็นธรรมทางสังคม โดยสังคมที่มีคุณภาพในระดับดีจะต้องเป็นสังคมที่สมาชิกมีความสามารถและเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกิดขึ้นในสังคม ทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ และการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าวจะอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพพื้นฐาน และระบบสวัสดิการที่เหมาะสมในชุมชน โดยเฉพาะการที่จะสามารถเข้ามีส่วนร่วมนั้น สมาชิกของสังคมทุกๆ คนจะต้องมีโอกาสในระดับที่ยอมรับได้ ซึ่งความมั่นคงทางเศรษฐกิจ (Economic security) สมาชิกทุกคนได้รับการยอมรับอย่างเท่าเทียมกัน (Social inclusion) อาศัยอยู่ในชุมชนที่มีความสมานฉันท์ (Cohesive communities) และมีการเสริมพลังให้เกิดมากขึ้น (Empowerment) ที่จะพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ หรืออาจสรุปได้ว่าคุณภาพสังคมจะขึ้นอยู่กับระดับของเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่ปัจเจกบุคคลมีโอกาสเข้าถึงได้อย่างพร้อมหน้ากันซึ่งภายใต้สภาวะการณ์ปัจจุบันที่ทั่วโลกเกิดความผันผวนเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน นับตั้งแต่มีการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 มาเป็นเวลากว่าสามปี ส่งผลให้ทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยกำลังเผชิญกับภาวะวิกฤติต่างๆ ทั้งด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคม นำไปสู่การต้องปรับสมดุลใหม่ในการดำรงชีวิต

สำหรับคุณภาพสังคมของประเทศไทยนั้น มีข้อมูลบ่งชี้จากการสำรวจในระดับสากลและผลการจัดอันดับการพัฒนาด้านต่างๆ โดยองค์การระหว่างประเทศ พบว่า สถานภาพการพัฒนาในหลายเรื่องของประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับนานาชาติอยู่ในภาวะที่น่าเป็นห่วง อาทิ ในด้านคุณภาพชีวิตมนุษย์ โดยผลตามดัชนีการพัฒนามนุษย์ (Human Development Index: HDI) และ ดัชนีคุณภาพชีวิต (Quality of Life Index) พบว่า ประเทศไทย ยังคงประสบปัญหาความยากจน มีอัตราการขาดการเข้าถึงสูง รวมถึงมีอัตราการเสียชีวิต จากอุบัติเหตุทางรถยนต์มากเป็นอันดับต้นของโลก ในด้านการจัดอันดับคุณภาพสังคม

การเมือง และการบริหารประเทศ โดยพิจารณาจากข้อมูลหลายแหล่ง ได้แก่ รายงานความสุขของประชากรโลก (World Happiness Report) อันดับความโปร่งใสประจำปี โดยองค์กรความโปร่งใสระหว่างประเทศ (Transnational International) ดัชนีความสามารถในการแข่งขัน โดยสภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum) การจัดอันดับเสรีภาพการใช้อินเทอร์เน็ตของประชาชน โดย Freedom House การจัดอันดับสภาพแวดล้อม และความสะดวกในการประกอบธุรกิจ โดยธนาคารโลก รวมถึง ตัวชี้วัดภาวะสังคมของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า ประเทศไทยยังประสบปัญหาความยากจน ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ความไร้เสถียรภาพทางการเมือง ปัญหาความมั่นคง ปัญหาทรัพย์สินทางปัญญา การขาดเสรีภาพในการใช้อินเทอร์เน็ต การขาดการบริหารจัดการที่ดินอย่างมีคุณภาพ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) จากที่กล่าวมาสะท้อนให้เห็นว่า ประเทศไทยจะต้องเผชิญกับความท้าทายที่หลากหลายและสลับซับซ้อนมากกว่าในอดีต ทั้งภัยคุกคามแบบดั้งเดิมและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความถดถอยของคุณภาพสังคมในอนาคต และเกิดผลกระทบต่อเยาวชนที่กำลังเติบโตขึ้นภายใต้สภาวะการณ์ดังกล่าวอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ดังนั้น การได้รับรู้มุมมองของเยาวชนต่อสภาพสังคมในปัจจุบัน ตลอดจนคุณภาพสังคมใหม่ที่พวกเขาอยากเห็น จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญในการเป็นบันไดก้าวแรกของการเปิดโอกาสให้เยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อทำให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้เกิดความตระหนัก สามารถออกแบบสังคมให้มีความมั่นคงและมีคุณภาพสำหรับพวกเขาในอนาคต

เป็นที่ยอมรับและตระหนักว่า เยาวชนในวันนี้ คือ ผู้ใหญ่ในวันหน้า เยาวชนจึงเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศที่ในอนาคตจะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาประเทศสืบต่อจากคนรุ่นปัจจุบัน นอกจากนี้ ยังมีบทบาทในฐานะเป็นผู้สืบทอดมรดก วัฒนธรรม และภูมิปัญญาจากคนรุ่นก่อนด้วย แต่ในสภาพความเป็นจริง สังคมกำลังเผชิญอยู่กับภาวะปัญหาต่างๆ อย่างต่อเนื่องในทุกมิติที่กระทบต่อการพัฒนา กล่าวได้ว่า นับแต่ปี ค.ศ.2011 โลกจะต้องรับมือกับสถานการณ์ความรุนแรงของปัญหาด้านเยาวชนที่พุ่งสูงขึ้นจนถึงขั้นวิกฤต และคาดการณ์กันว่า ในศตวรรษหน้าแนวโน้มสังคมโลกจะมีอารยธรรมศีลธรรม และความรับผิดชอบทางสังคมที่ถดถอยลงแทบทุกด้าน ส่งผลทำให้เยาวชนซึ่งเป็นพลโลกรุ่นถัดไป มีปัญหาอย่างต่อเนื่อง ตัวอย่างเช่น ปัญหาด้านพัฒนาการด้านจิตวิทยาสังคม การพัฒนาการด้านความคิด การรับรู้ของเยาวชนในสภาวะการณ์ต่างๆ ด้านเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมของสังคม การค้าแรงงาน ปัญหาการุณกรรมเยาวชนที่มีแนวโน้มจะก่อให้เกิดความรุนแรงยิ่งขึ้น (จินทนา อุดม, หะริน สัจเจย์, นงนุช ไพบูลย์รัตนานนท์ และ ไพโรจน์ บุตรชิวัน, 2559) ในขณะที่เป้าหมายและการวางกรอบการพัฒนาประเทศในระยะ 5 ปี ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570)

สถาบันพระปกเกล้า

มีความมุ่งหมายที่จะเร่งเพิ่มศักยภาพของประเทศในการรับมือกับความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อที่รุนแรงและเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์ประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมและทันเวลาที่เพื่อพลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” ซึ่งหมายถึง การสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับโครงสร้าง นโยบาย และกลไก เพื่อมุ่งเสริมสร้างสังคมที่ก้าวหน้าพลวัตของโลก และเกื้อหนุนให้คนไทยมีโอกาสที่จะพัฒนา ตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูง และคำนึงถึงความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดเป้าหมายหลักที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพสังคมไว้ ได้แก่ การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ โดยพัฒนาให้คนไทยมีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับ โลกยุคใหม่ ทั้งทักษะในด้านความรู้ ทักษะทางพฤติกรรม และคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม เตรียมพร้อมกำลังคนที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เอื้อต่อการปรับโครงสร้าง เศรษฐกิจไปสู่ภาคการผลิตและบริการเป้าหมายที่มีศักยภาพและผลิตภาพสูงขึ้น รวมทั้งพัฒนาหลักประกันและความคุ้มครองทางสังคมเพื่อส่งเสริมความมั่นคงในชีวิต และการมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม โดยลดความเหลื่อมล้ำทั้งในเชิงรายได้ ความมั่งคั่ง และโอกาสในการแข่งขันของภาคธุรกิจ สนับสนุนช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางและผู้ด้อยโอกาสให้มี โอกาสในการเลื่อนขั้นทางเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงจัดให้มีบริการสาธารณะที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม เพื่อเปลี่ยนผ่านไปสู่ความยั่งยืน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564)

ด้วยเหตุนี้ การอยู่อาศัยร่วมกันภายใต้ทิศทางของการพัฒนาประเทศทั้งในระดับชาติและสากลในสภาพสังคมแบบใหม่ ซึ่งเป็นสังคมที่เยาวชนในวันนี้จะต้องอาศัยอยู่ต่อไปในวันหน้า จึงจำเป็นต้องมีศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงของคุณภาพสังคมใหม่ในทัศนะของเยาวชนขึ้น เพื่อศึกษาความพึงพอใจ ความเชื่อมั่น และปัจจัยด้านอายุที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับความพึงพอใจในประเด็นคุณภาพสังคมและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในทัศนะของเยาวชนที่นำไปสู่การเสนอแนวทางในการพัฒนาคุณภาพสังคมใหม่ตามทัศนะของเยาวชนที่เหมาะสมต่อไป

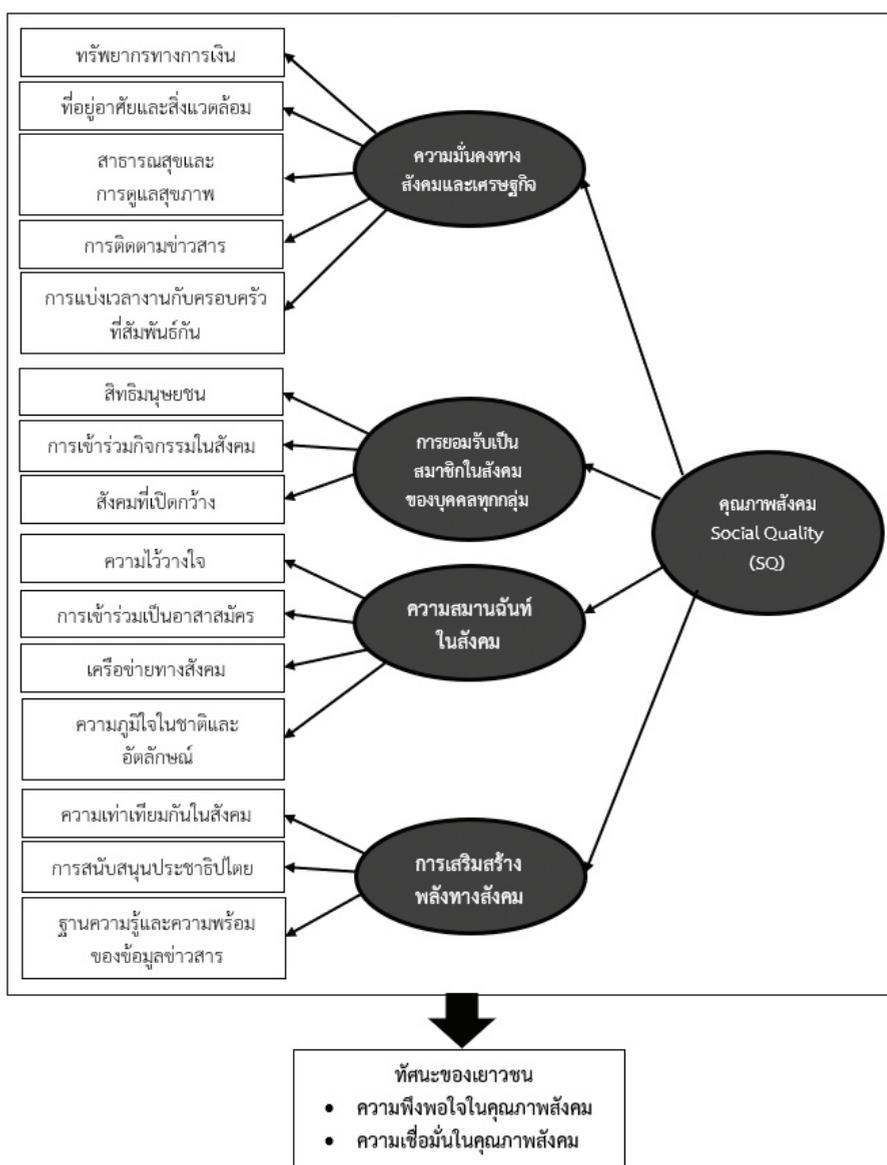
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจ ความเชื่อมั่น และ ปัจจัยด้านอายุที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับความพึงพอใจในประเด็นคุณภาพสังคมตามทัศนะของเยาวชน
2. เพื่อนำเสนอแนวทางในการพัฒนาคุณภาพสังคมที่เหมาะสมกับบริบทสังคมไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ใช้แนวคิดของการศึกษาคุณภาพสังคม ตามแนวคิดของ Beck และคณะ (1998, อ้างถึงใน สถาบันพระปกเกล้า, 2553) ซึ่งได้จำแนกมิติของคุณภาพสังคม อันมีลักษณะเชื่อมโยงกัน เป็น 4 มิติ ได้แก่ ความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ (Socio-economic security) การยอมรับเป็นสมาชิกของสังคม (Social inclusion) ความสมานฉันท์ทางสังคม (Social cohesion) และการเสริมสร้างพลังทางสังคมให้แก่ประชาชน (Social empowerment) โดยมีประเด็นย่อยต่างๆ ในแต่ละมิติ กรอบแนวคิดการศึกษา ดังภาพ 1

ภาพ 1: กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คุณภาพสังคม หมายถึง ระดับความสามารถของการมีส่วนร่วมของเยาวชน ทั้งในด้านสังคมและเศรษฐกิจ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดสภาพความเป็นอยู่ที่ดี และส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่ ซึ่งจำแนกเป็น 4 มิติ ได้แก่

1.1 ความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ (Socio-economic Security) หมายถึง การที่ความต้องการพื้นฐานซึ่งตอบสนองความจำเป็นในแต่ละวันของเยาวชนได้รับการตอบสนอง โดยเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ การมีที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อม สาธารณสุข และการตอบสนองทางวัตถุในกรณีอื่นๆ

1.2 การยอมรับเป็นสมาชิกในสังคมของบุคคล (Social Inclusion) หมายถึง การที่เยาวชนสามารถเข้าถึงและเข้าร่วมเป็นสมาชิกของหน่วยงานหรือองค์กรใดๆ ได้ ตลอดจน ความสามารถในการเข้าถึงบริการทางสังคม ทรัพยากรต่างๆ โดยมีความเสมอภาคและเท่าเทียมในสังคม และเรื่องสิทธิมนุษยชน

1.3 ความสมานฉันท์ในสังคม (Social Cohesion) หมายถึง กระบวนการที่เป็นอุปสรรคหรือลดทอนความเข้มแข็งของเครือข่ายความร่วมมือทางสังคม หรือโครงสร้างพื้นฐานทางสังคม นอกจากนี้ยังหมายถึงสภาพทางสังคมที่เป็นวัตถุ และความมีศักดิ์ศรีของมนุษย์ การยอมรับของคนในสังคม โดยในมิตินี้ ยังประกอบด้วยความไว้วางใจทั่วไป ความไว้วางใจเฉพาะบุคคล และ ความภูมิใจในชาติด้วย

1.4 การเสริมสร้างพลังทางสังคม (Social Empowerment) หมายถึง ศักยภาพที่แสดงให้เห็นและการมีปฏิสัมพันธ์ในสังคม การเสริมสร้างความสามารถเฉพาะบุคคล ศักยภาพในการถ่ายทอดสู่สังคม เช่น การมีองค์ความรู้ การแบ่งเวลาให้ชีวิต การสนับสนุนประชาธิปไตย และ รวมถึงความเท่าเทียมกันในสังคมด้วยโดยเป้าหมายหลักของการเสริมสร้างพลัง คือ การส่งเสริมให้คนสามารถเป็นพลเมืองที่มีศักยภาพและมีอำนาจที่แท้จริงได้

2. เยาวชน หมายถึง นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ที่อยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำหรับการวิจัยครั้งนี้ รวบรวมข้อมูลในปี พ.ศ.2563

3. ทักษะของเยาวชน หมายถึง ความรู้สึกรู้คิดและความคิดเห็นของเยาวชนที่มีต่อประเด็นคุณภาพสังคม วัดได้จากระดับความพึงพอใจในคุณภาพสังคมและความเชื่อมั่นในคุณภาพสังคมจากแบบสำรวจ

วิธีการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพสังคม สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเยาวชน รวมทั้งแนวนโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
2. ออกแบบเครื่องมือวิจัย ซึ่งเป็นแบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นคุณภาพสังคมในทัศนะของเยาวชนในเรื่องความพึงพอใจและความเชื่อมั่นในคุณภาพสังคมในมิติต่างๆ
3. นำรายละเอียดโครงการและเครื่องมือวิจัย เสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน ของสถาบันพระปกเกล้า เพื่อพิจารณา
4. ทดลองใช้แบบสำรวจกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง
5. ดำเนินการสุ่มตัวอย่าง โดยสุ่มเลือกจังหวัดตามภูมิภาคต่างๆ 6 ภูมิภาค โดยใช้เกณฑ์การแบ่งภาคตามภูมิศาสตร์ของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งผู้วิจัยจัดทำลำดับหมายเลขรายชื่อจังหวัดแบบสุ่ม ก่อนการจับสลากในแต่ละภูมิภาค ภูมิภาคละ 2 จังหวัด และ กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเมืองหลวง รวมทั้งสิ้นรวม 12 จังหวัด กับ 1 เขตปกครองพิเศษ สรุปรายได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 จังหวัดที่ได้รับการสุ่มจำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค/เขตปกครองพิเศษ	จังหวัดที่ได้รับการสุ่ม
เหนือ	แพร่
	ลำพูน
ตะวันออกเฉียงเหนือ	กาฬสินธุ์
	หนองบัวลำภู
กลาง	สิงห์บุรี
	อุทัยธานี
ตะวันออก	ฉะเชิงเทรา
	สระแก้ว
ตะวันตก	กาญจนบุรี
	ประจวบคีรีขันธ์
ใต้	ชุมพร
	สตูล
เมืองหลวง	กรุงเทพมหานคร

สถาบันพระปกเกล้า

6. เพื่อให้ได้โรงเรียนที่มีจำนวนตัวอย่างเพียงพอที่จะถูกคัดเลือก และต้องการศึกษาเปรียบเทียบบริบทความแตกต่างของโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองกับนอกเขตอำเภอเมือง ผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลจังหวัดที่สุ่มได้มาพิจารณาข้อมูลโรงเรียนสังกัด สพฐ. ที่มีจำนวนนักเรียนรวมตั้งแต่ 500 คนขึ้นไป และต้องเป็นโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้น ม.1- ม.6 เป็นรายจังหวัด ตามข้อมูลสถิติการศึกษา ปีการศึกษา 2563 ของ สพฐ. จังหวัดละ 2 โรงเรียน โดยกำหนดให้โรงเรียนนั้นต้องเป็นโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง 1 โรงเรียน กับ โรงเรียนนอกเขตอำเภอเมือง 1 โรงเรียน และ เพื่อไม่ให้เกิดความลำเอียงในการเลือกโรงเรียนตามเงื่อนไขดังกล่าว ผู้วิจัยได้จัดเรียงข้อมูลตามหมายเลขรหัสโรงเรียนจากน้อยไปมาก ก่อนที่จะพิจารณาเลือกโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยจะไม่ทราบชื่อโรงเรียนล่วงหน้า สำหรับโรงเรียนของกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยในการสุ่มรายชื่ออย่างเป็นระบบ โดยสุ่มรายชื่อโรงเรียนในลำดับที่ 5 ของบัญชีรายชื่อเป็นโรงเรียนแรก โดยเมื่อได้รายชื่อแล้ว ผู้วิจัยกำหนดให้แต่ละโรงเรียนได้รับการสุ่มตัวอย่างในจำนวนเท่าๆ กัน ทุกโรงเรียน ในทุกระดับชั้น

7. ประชากรที่ศึกษา คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ที่อยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ที่มีจำนวนนักเรียนรวมตั้งแต่ 500 คนขึ้นไป ตามฐานข้อมูลของ สพฐ. ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1,178 โรงเรียน 1,020,110 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ที่อยู่ในโรงเรียนสังกัด สพฐ. ที่มีจำนวนนักเรียนรวมตั้งแต่ 500 คนขึ้นไป ตามฐานข้อมูลของ สพฐ. ปีการศึกษา 2563 ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยนักเรียนอยู่ในโรงเรียนตามที่สุ่มมาได้จำนวน 26 โรงเรียน เมื่อได้รายชื่อแล้ว ผู้วิจัยกำหนดให้แต่ละโรงเรียนได้รับการสุ่มตัวอย่างในจำนวนเท่าๆ กัน ทุกโรงเรียน ในทุกระดับชั้น ได้กลุ่มตัวอย่างระดับชั้นละ 10 คน เพื่อให้การสุ่มตัวอย่างเพียงพอและครอบคลุมการกระจายตามภูมิภาค เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย รวมทุกระดับชั้นของแต่ละโรงเรียนได้ 60 คน จำนวน 1,560 คน

8. ดำเนินการลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้การสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว (Face to face Interview) กับนักเรียน ตามข้อความในแบบสอบถาม

9. นำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติพรรณนาและสถิติอนุมาน ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือวิจัย เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพสังคมในทัศนะของเยาวชน จำนวน 48 ข้อคำถามหลัก ซึ่งแปลและปรับปรุงมาจากแบบสอบถามของ ACSQ (Asian Consortium for Social Quality) เป็นหลัก โดยได้เพิ่มเติมเนื้อหาให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างและสอดคล้องตามบริบทสังคมไทย รูปแบบการตอบเป็นแบบมาตราประมาณค่า จำนวน 32 ข้อ และ แบบเลือกตอบ จำนวน 16 ข้อ แบ่งคำถามเป็น 6 หมวด ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจและความเชื่อมั่นที่มีต่อสังคมที่อยู่อาศัย 12 ข้อ ความพึงพอใจต่อประชาธิปไตย 8 ข้อ ความพึงพอใจเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน 11 ข้อ ความพึงพอใจและความเชื่อมั่นที่มีต่อสถาบันครอบครัวและสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ 5 ข้อ ความพึงพอใจและความเชื่อมั่นเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในสังคม 8 ข้อ และ ปัญหาการทุจริตและทัศนคติต่อการทุจริต 4 ข้อ จากนั้น ดำเนินการทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 60 ฉบับ เพื่อวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถาม ได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับ (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ .824 ซึ่งหมายถึง เครื่องมือมีความเที่ยงอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงวิเคราะห์ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) การหาร้อยละ (Percentage) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติอนุมาน หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาความพึงพอใจ ความเชื่อมั่น และ ปัจจัยด้านอายุที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับความพึงพอใจในประเด็นคุณภาพสังคมตามทัศนะของเยาวชน

1.1 ผลการวิเคราะห์คุณภาพสังคมในมิติความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ สรุปดังตาราง 2

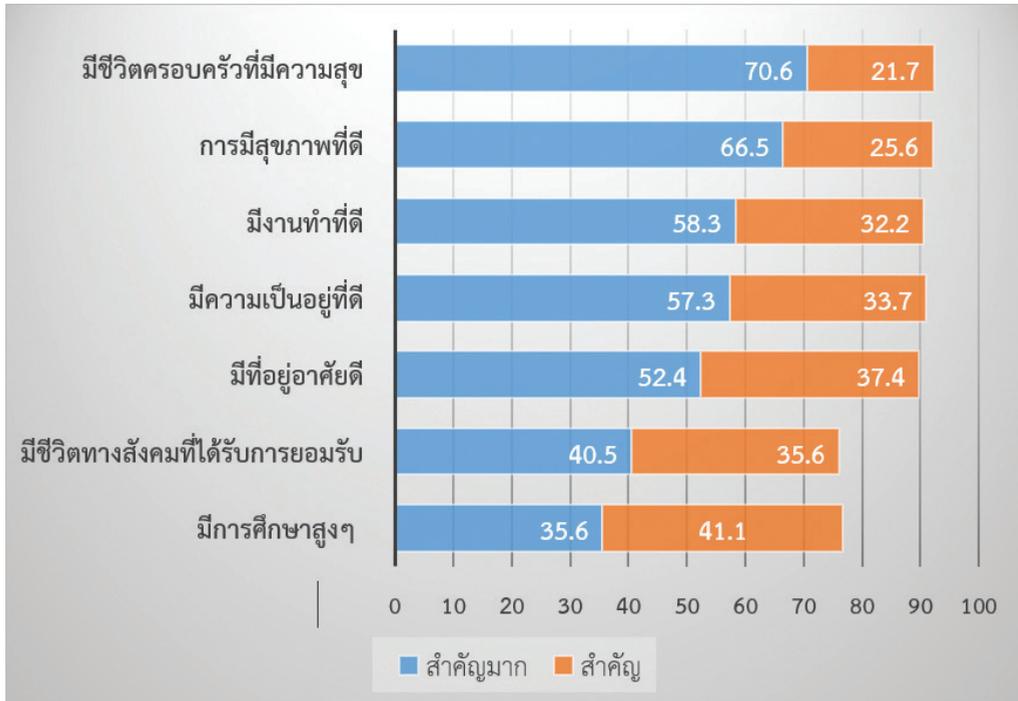
ตาราง 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตปัจจุบัน ตามระดับชั้นของนักเรียน

ระดับชั้น		การศึกษา	ความเป็นอยู่	ที่อยู่อาศัย	ชีวิตครอบครัว	ชีวิตความเป็นอยู่	การยอมรับทางสังคม
ม.1	ค่าเฉลี่ย	6.38	6.81	7.10	7.18	6.95	6.79
	S.D	2.653	2.679	2.676	2.629	2.753	2.710
ม.2	ค่าเฉลี่ย	5.50	6.50	6.79	6.84	6.95	6.63
	S.D	2.590	2.350	2.392	2.544	2.783	2.603
ม.3	ค่าเฉลี่ย	5.43	6.28	6.57	6.76	6.67	6.53
	S.D	2.583	2.589	2.657	2.750	2.760	2.661
ม.4	ค่าเฉลี่ย	5.60	6.53	6.86	7.12	6.94	6.88
	S.D	2.724	2.572	2.644	2.733	2.758	2.674
ม.5	ค่าเฉลี่ย	5.40	6.34	6.76	7.15	6.87	6.79
	S.D	2.404	2.300	2.394	2.412	2.431	2.387
ม.6	ค่าเฉลี่ย	4.97	5.97	6.46	6.75	6.47	6.48
	S.D	2.393	2.384	2.429	2.523	2.505	2.483
รวม	ค่าเฉลี่ย	5.53	6.40	6.75	6.96	6.81	6.68
	S.D	2.59	2.49	2.54	2.60	2.67	2.59

จากตาราง 2 สรุปได้ว่า ค่าเฉลี่ยความพอใจชีวิตโดยรวมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย= 5.70, S.D.=2.33) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เรื่องชีวิตครอบครัว (ค่าเฉลี่ย= 6.96, S.D.=2.60) และเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เรื่องการศึกษา (ค่าเฉลี่ย= 5.53, S.D.=2.59) เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยตามระดับชั้น พบว่า นักเรียนระดับชั้น ม.6 มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตปัจจุบัน น้อยกว่านักเรียนระดับชั้น ม.1-2 ในทุกเรื่อง โดยเฉพาะในเรื่องการศึกษาและความเป็นอยู่

ประเด็นที่เยาวชนให้ความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตในระดับ “สำคัญ-สำคัญมาก” มากที่สุด คือ การมีชีวิตครอบครัวที่มีความสุข (ร้อยละ 92.3) และ เรื่อง มีการศึกษาสูงๆ มีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตในระดับ “สำคัญ-สำคัญมาก” น้อยที่สุด (ร้อยละ 76.7) สรุปได้ดังภาพ 2

ภาพ 2: ร้อยละการให้ความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตเรื่องต่างๆ ในระดับ “สำคัญ-สำคัญมาก”

เรื่องที่เยาวชนพอใจต่อสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมบริเวณที่พักอาศัยในระดับ “ค่อนข้างพอใจ-พอใจมาก” มากที่สุด คือ เรื่อง การเข้าถึงพื้นที่พักผ่อน/พื้นที่สีเขียว (ร้อยละ 66.4) ส่วนเรื่องที่เยาวชนพอใจต่อสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมบริเวณที่พักอาศัยในระดับ “ค่อนข้างพอใจ-พอใจมาก” น้อยที่สุด คือ เรื่องขยะมูลฝอยบนถนน (ร้อยละ 44.5) ในเรื่องที่เยาวชนพอใจต่อสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมบริเวณที่พักอาศัยในระดับ “ค่อนข้างพอใจ-พอใจมาก” มากที่สุด คือ เรื่อง การเข้าถึงพื้นที่พักผ่อน/พื้นที่สีเขียว (ร้อยละ 66.4) ส่วนเรื่องที่เยาวชนพอใจต่อสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมที่พักอาศัยในระดับ “ค่อนข้างพอใจ-พอใจมาก” น้อยที่สุด คือ เรื่องขยะมูลฝอยบนถนน (ร้อยละ 44.5) เมื่อสอบถามถึงภาพรวมของความสุขในชีวิต โดยให้เลือกระหว่างไม่มีความสุขอย่างยิ่ง-มีความสุขอย่างยิ่ง (คะแนน 1-10) พบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.50 คะแนน (S.D.=2.13) และ เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภาพรวมความสุขในชีวิตตามระดับชั้น พบว่า นักเรียนชั้น ม.1 มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 6.77, S.D.=2.09) และนักเรียนชั้น ม.3 มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 6.25, S.D.=2.27)

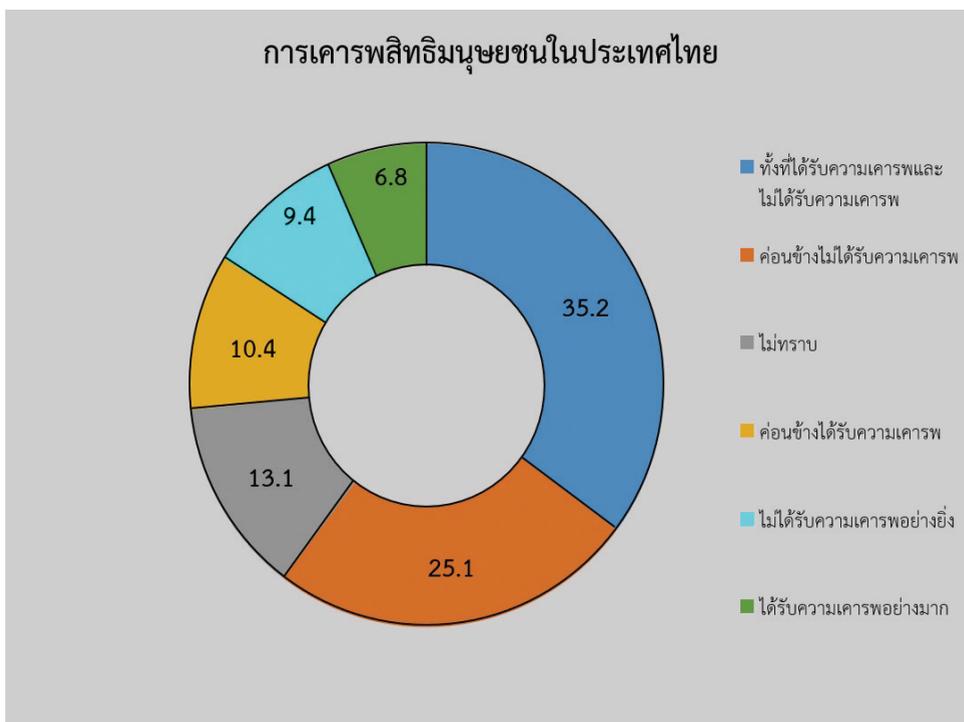
1.2 ผลการวิเคราะห์คุณภาพสังคมในมิติการยอมรับเป็นสมาชิกในสังคมของบุคคล พบว่ากิจกรรมที่เยาวชนเข้าร่วมบ่อยๆ สัปดาห์ละครั้งหรือมากกว่านั้น เป็นร้อยละที่มากที่สุด คือ การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา (ร้อยละ 12.5) เมื่อสอบถามเยาวชนถึงการเคยมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยวิธีการต่างๆ

สถาบันพระปกเกล้า

พบว่า การมีส่วนร่วมที่เคยทำ เป็นร้อยละที่มากที่สุด คือ การร่วมกิจกรรมทางการเมืองผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ (ร้อยละ 23.9) เมื่อสอบถามถึงความเป็นอิสระในการแสดงออกทางความคิดในที่สาธารณะ และ/หรือการสื่อสาร ว่ามีอิสระหรือถูกกดดัน/ควบคุมจากอิทธิพลภายนอก (เช่น อำนาจทางการเมือง) มากน้อยเพียงใด โดยให้เลือกระหว่างกดดัน/ควบคุมอย่างมาก-มีอิสระอย่างมาก (คะแนน 1-10) พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 คะแนน (S.D.=2.34) ซึ่งสะท้อนว่า เยาวชนรู้สึกไม่เป็นอิสระในการแสดงความคิดเห็นในที่สาธารณะ และ เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความเป็นอิสระในการแสดงออกทางความคิดในที่สาธารณะ ตามระดับชั้น พบว่า นักเรียนชั้น ม.1 มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 5.21, S.D.=2.35) และนักเรียนชั้น ม.6 มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 3.88, S.D.=2.35) ซึ่งค่าเฉลี่ยมีแนวโน้มลดลงเมื่อนักเรียนอยู่ในระดับชั้นที่สูงขึ้น กล่าวคือ เมื่อเยาวชนมีอายุมากขึ้นจะมีความรู้สึกไม่เป็นอิสระในการแสดงความคิดเห็นมากขึ้นด้วยเช่นกัน

เมื่อสอบถามเยาวชนเกี่ยวกับการเคารพสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย พบว่า ส่วนใหญ่ในภาพรวมมีทั้งที่ได้รับความเคารพและไม่ได้รับความเคารพ (ร้อยละ 35.2) โดยภาพรวมของความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของเยาวชน พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.26 คะแนน (S.D.=1.86) สรุปได้ดังภาพ 3

ภาพ 3: ร้อยละการเคารพสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย

1.3 ผลการวิเคราะห์คุณภาพสังคมในมิติความสมานฉันท์ในสังคม พบว่า เมื่อสอบถามเยาวชนว่า ในภาพรวมคนส่วนใหญ่เชื่อถือได้หรือไม่ ก็พบว่า ร้อยละ 61.9 หรือ เกือบ 2 ใน 3 ระบุว่า “ต้องระวังตัวให้มาก” มีเพียงร้อยละ 17.5 ระบุว่า คนส่วนมากเชื่อถือได้ และ ร้อยละ 20.6 ระบุว่า ไม่ทราบ และเมื่อสอบถามถึงความไว้วางใจต่อคนกลุ่มต่างๆ ในสังคม พบว่า เยาวชนไว้วางใจต่อ “คนในครอบครัว” ในระดับไว้วางใจอย่างยิ่ง เป็นร้อยละที่สูงที่สุดถึง ร้อยละ 71.2 เมื่อสอบถามถึงความไว้วางใจต่อองค์กร/สถาบันหลักต่างๆ ในสังคม พบว่า เยาวชนไว้วางใจต่อ “ศาล” ในระดับไว้วางใจอย่างยิ่ง เป็นร้อยละที่สูงที่สุด (ร้อยละ 12.4) รองลงมา คือ มหาวิทยาลัย (โดยทั่วไป) (ร้อยละ 11.1) และ องค์กรศาสนา (ร้อยละ 9.4) ในขณะที่องค์กร/สถาบันหลักที่เยาวชนรู้สึกไม่ไว้วางใจเลยมากที่สุด คือ “รัฐบาล” (ร้อยละ 42.7) เมื่อสอบถามเยาวชนถึงความรู้สึกที่มีต่อสังคมที่อยู่อาศัยว่า มีความปลอดภัยและน่าไว้วางใจมากน้อยเพียงใด โดยให้เลือกระหว่างเป็นสังคมที่มีความเสี่ยง-สังคมปลอดภัย และ เป็นสังคมที่ไม่น่าไว้วางใจ-สังคมน่าไว้วางใจ (คะแนน 1-10) สรุปผลได้ดังตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้สึกที่มีต่อสังคมที่อยู่อาศัย (ความปลอดภัยและความน่าไว้วางใจ) ตามระดับชั้น

ระดับชั้น	ความปลอดภัย	ความน่าไว้วางใจ	
ม.1	ค่าเฉลี่ย	6.57	6.28
	S.D	2.12	2.18
ม.2	ค่าเฉลี่ย	6.41	6.24
	S.D	2.24	2.09
ม.3	ค่าเฉลี่ย	6.06	6.04
	S.D	2.38	2.22
ม.4	ค่าเฉลี่ย	6.31	6.06
	S.D	2.28	2.13
ม.5	ค่าเฉลี่ย	6.17	6.10
	S.D	2.25	2.07
ม.6	ค่าเฉลี่ย	6.19	6.04
	S.D	2.31	2.07
รวม	ค่าเฉลี่ย	6.28	6.12
	S.D	2.27	2.12

สถาบันพระปกเกล้า

จากตาราง 3 สรุปได้ว่า เยาวชนรู้สึกว่าการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร (ค่าเฉลี่ย = 6.28, S.D.=2.23) และ รู้สึกว่าการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร (ค่าเฉลี่ย = 6.12, S.D.=2.12) นอกจากนี้เมื่อสอบถามถึงความภูมิใจในความเป็นพลเมืองไทยของเยาวชน พบว่า ส่วนใหญ่รู้สึกค่อนข้างภูมิใจ (ร้อยละ 34.7) รองลงมา คือ ไม่ภูมิใจเท่าใดนัก (ร้อยละ 25.4) และ เมื่อสอบถามถึงความเต็มใจว่า หากในอนาคต มีโอกาสให้ย้ายไปอยู่ต่างประเทศได้ เต็มใจที่จะไปอยู่ในต่างประเทศหรือไม่ พบว่า ส่วนใหญ่เต็มใจอย่างยิ่ง หากมีโอกาสให้ย้ายไปอยู่ต่างประเทศได้ (ร้อยละ 42.1)

1.4 ผลการวิเคราะห์คุณภาพสังคมในมิติการเสริมสร้างพลังทางสังคม พบว่า เมื่อสอบถามเยาวชนในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับความเท่าเทียมในสังคมไทยในเรื่อง โอกาสทางการศึกษา โอกาสในการทำงาน การบังคับใช้กฎหมาย รายได้และทรัพย์สิน การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และ ความเท่าเทียมทางเพศว่าเป็นอย่างไร สรุปผลได้ดังตาราง 4

ตาราง 4 ร้อยละของความเท่าเทียมกันในสังคม

ประเด็น	เท่าเทียมมาก	ค่อนข้างเท่าเทียม	ทั้งเท่าเทียมและ ไม่เท่าเทียม	ค่อนข้างไม่เท่าเทียม	ไม่เท่าเทียมอย่างยิ่ง	ไม่ทราบ
1) โอกาสทางการศึกษา	11.8	24.6	36.7	16.8	8.5	1.7
2) โอกาสในการทำงาน	7.6	21.5	41.5	18.8	7.8	2.9
3) การบังคับใช้กฎหมาย	8.6	19	34	20.5	15.2	2.8
4) รายได้และทรัพย์สิน	5.9	18.1	39.5	22.6	10.8	3
5) การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร	10.3	26.2	39.2	14.2	7.4	2.7
6) เพศ	17	24.2	32.8	14.7	8.5	2.8

จากตาราง 4 สรุปได้ว่า โดยส่วนใหญ่จะมองทุกประเด็นว่ามีทั้งความเท่าเทียมและไม่เท่าเทียม โดยเรื่อง “โอกาสทางการศึกษา” เป็นประเด็นที่มีความเท่าเทียมมากเป็นค่าร้อยละที่มากที่สุด และ เรื่อง “รายได้และทรัพย์สิน” เป็นประเด็นที่มีความเท่าเทียมมากเป็นค่าร้อยละที่น้อยที่สุด และ ยังพบว่า “การบังคับใช้กฎหมาย” เป็นประเด็นที่มีความไม่เท่าเทียมอย่างยิ่ง เป็นค่าร้อยละที่มากที่สุด

เมื่อสอบถามเยาวชนถึงความรู้สึกที่มีต่อสังคมที่อยู่อาศัยว่า มีความเปิดกว้างและให้สิทธิด้านต่างๆ มากน้อยเพียงใด โดยให้เลือกระหว่างเป็นสังคมที่เลือกปฏิบัติ-สังคมที่เปิดกว้าง และ เป็นสังคมที่จำกัดสิทธิ-เป็นสังคมที่ให้สิทธิด้านต่างๆ (คะแนน 1-10) พบว่า เยาวชนรู้สึกว่าการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารปานกลาง

(ค่าเฉลี่ย = 6.15, S.D.=2.41) และ รู้สึกว่าเป็นสังคมที่ให้สิทธิในด้านต่างๆ ปานกลางเช่นกัน (ค่าเฉลี่ย = 6.27, S.D.=2.45) เมื่อสอบถามเยาวชนว่า การคอร์รัปชันและการรับสินบนมีอยู่ในการปกครองระดับประเทศมากเพียงใด ส่วนใหญ่ระบุว่า “คอร์รัปชันเกือบทุกคน” (ร้อยละ 27.4) เมื่อสอบถามต่อไปว่า รัฐบาลมีประสิทธิภาพในการปราบทุจริตมากน้อยเพียงใด เยาวชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 70.2 ระบุว่า การปราบทุจริตของรัฐบาลมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับ “ไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ-ไม่มีประสิทธิภาพเลย” นอกจากนี้เมื่อสอบถามถึงความพึงพอใจต่อประชาธิปไตยในประเด็นคำถามต่างๆ พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยพอใจต่อประชาธิปไตยเท่าที่ควร สะท้อนได้จากที่ส่วนใหญ่ ร้อยละ 52.7 เห็นด้วยในระดับ “ค่อนข้างเห็นด้วย-เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ที่ควรยกเลิกระบบรัฐสภาและการเลือกตั้ง แล้วหาผู้นำที่เข้มแข็งมาบริหารประเทศ แต่ในขณะเดียวกันก็ “ค่อนข้างไม่เห็นด้วย-ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ที่ทหาร/กองทัพ ควรเข้ามาปกครองประเทศ (ร้อยละ 71.6) โดยเมื่อสอบถามถึงความรู้สึกเป็นประชาธิปไตยว่า ประเทศไทยมีการปกครองที่เป็นประชาธิปไตยมากน้อยเพียงใด (คะแนน 1-10) พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 คะแนน (S.D.=2.32) ซึ่งสะท้อนว่า เยาวชนรู้สึกว่า ประเทศไทยมีการปกครองที่เป็นประชาธิปไตยไม่มากเท่าที่ควร

5. เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอายุกับประเด็นเกี่ยวกับคุณภาพสังคมบางประการ เช่น ความรู้สึกเป็นประชาธิปไตย ความพอใจในชีวิตโดยรวม เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ความสุขในชีวิต ความปลอดภัยทางสังคม และความน่าไว้วางใจทางสังคม พบว่า ตัวแปรอายุมีความสัมพันธ์ทางลบกับตัวแปรต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายถึง เมื่อเยาวชนมีอายุมากขึ้น จะมีความรู้สึกเป็นประชาธิปไตยลดลง พึงพอใจในชีวิตโดยรวมลดลง รู้สึกมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นลดลง มีความสุขในชีวิตน้อยลง และรู้สึกว่าสังคมมีความปลอดภัยและความน่าไว้วางใจลดลง ดังตาราง 5

ตาราง 5 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพื้นฐานด้านอายุกับประเด็นสำคัญเกี่ยวกับคุณภาพสังคม

อายุ*ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับคุณภาพสังคม	ความรู้สึกเป็นประชาธิปไตย	ความพอใจในชีวิตโดยรวม	เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น	ความสุขในชีวิต	ความปลอดภัยทางสังคม	ความน่าไว้วางใจทางสังคม
Pearson Correlation	-.146**	-.170**	-.156**	-.079**	-.080**	-.064*
Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.002	.001	.012

ข้อเสนอแนะทางในการพัฒนาคุณภาพสังคมที่เหมาะสมกับบริบทสังคมไทย

จากข้อมูลผลการศึกษาดำเนินการตามข้อ 1 ผู้วิจัยได้นำผลดังกล่าว มาวิเคราะห์ร่วมกับผลการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอแนะทางในการพัฒนาคุณภาพสังคมที่เหมาะสมกับบริบทสังคมไทย ที่สำคัญ สรุปได้ว่าแนวทางที่เหมาะสม ได้แก่ 1) รัฐบาล โดยกระทรวงศึกษาธิการจำเป็นต้องปรับปรุงและทบทวนนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกระดับอย่างเร่งด่วน, 2) มุ่งใช้แนวทางสร้างแนวร่วมกับภาคส่วนต่างๆ ในสังคม โดยเฉพาะกับกลุ่มเยาวชน ที่จะต้องกระตุ้นจิตสำนึกและปลูกให้หันมาร่วมมือกับผู้ใหญ่ในการแก้ไขปัญหาคุณภาพสังคม, 3) ต้องให้ความสำคัญในการปลูกฝังนิสัยการประหยัดอดออม และฝึกฝนเรื่องการเงินการมีวินัยทางการเงินแก่เยาวชนเพิ่มขึ้น, 4) เร่งดำเนินการขับเคลื่อนหลักสูตรสิทธิมนุษยชนศึกษา และพัฒนาครูผู้สอนให้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ, 5) สถาบันครอบครัว รวมทั้ง ศาลยุติธรรม มหาวิทยาลัย และ องค์กรทางศาสนา จะต้องพัฒนาตนเองและทำตนเป็นแบบอย่าง เพื่อเป็นต้นแบบที่ดีในการดำรงชีวิตแก่เยาวชน, 6) ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องมาร่วมกันคิดหาแนวทางในการพัฒนาจิตสำนึก รักความเป็นไทย สร้างความภูมิใจในบ้านเกิด รวมถึง มีการปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรที่จะสอดแทรกเรื่องจิตสำนึกรักความเป็นไทย, 7) รัฐบาลควรเร่งแก้ไขปัญหาลดช่องว่างของรายได้ระหว่างคนคนรวยและคนจนให้น้อยลง รวมทั้งการขจัดปัญหาคอร์รัปชันอย่างจริงจัง, 8) ควรมุ่งเน้นการฝึกฝนกระบวนการประชาธิปไตยในโรงเรียนอย่างเป็นวิถีชีวิต เช่น กลไกสถานักเรียนเป็นเครื่องมือสำคัญ และ 9) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสื่อมวลชนกระแสหลักและสื่อโซเชียล เพื่อใช้เป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาและยกระดับคุณภาพสังคม

อภิปรายผลการศึกษา

1. การที่เยาวชนสามารถรับรู้ข้อมูลที่หลากหลายและกว้างขวางผ่านอินเทอร์เน็ตโดยมีช่องทางออนไลน์ในการเข้าถึงได้อย่างสะดวก เป็นผลจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้โลกไร้พรมแดนด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ การที่เยาวชนส่วนใหญ่มีโทรศัพท์มือถือใช้งาน ช่วยให้พวกเขาสามารถรับรู้ เรียนรู้ และติดตามข่าวสารได้อย่างไร้ขีดจำกัด ก่อให้เกิดประสบการณ์ในการรับรู้และมีความเข้าใจเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพสังคมในมิติต่างๆ ได้อย่างต่อเนื่อง แนวคิดนี้สอดคล้องกับทฤษฎีของ Van der Maesen และ Walker (2014) ที่กล่าวว่า “คุณภาพสังคม” หมายถึงความเป็นอยู่ที่ดีในมิติทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม ซึ่งการมีส่วนร่วมของพลเมืองในกระบวนการพัฒนาคุณภาพสังคมมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในบริบทปัจจุบัน เทคโนโลยีการสื่อสารกลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการเข้าถึงและแลกเปลี่ยนข้อมูล โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน การมีเทคโนโลยีช่วยให้พวกเขาเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ

คุณภาพชีวิตและสังคมได้อย่างทันทีและครอบคลุมมากขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นอยู่ที่ดีในสังคมของเยาวชนเหล่านี้ เช่นเดียวกันกับความเห็นของสมชาย รัตนทองคำ (2558) ที่ระบุว่า โลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในปัจจุบันทำให้โลกแคบลง ข้อมูลข่าวสารสามารถเผยแพร่และกระจายไปทั่วโลกได้อย่างรวดเร็ว การที่ผู้คนสามารถเข้าถึงข้อมูลและการสื่อสารได้ง่ายดายก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตอย่างกว้างขวาง ทำให้เยาวชนสามารถเข้าถึงและมีส่วนร่วมกับประเด็นทางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอย่างหลากหลาย ในทำนองเดียวกัน Benavides และ Smith (2020) ชี้ให้เห็นว่าเสรีภาพในการเข้าถึงข้อมูลและการรับรู้เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการมีส่วนร่วมทางสังคมของประชากรในยุคดิจิทัล โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนที่เติบโตขึ้นในสังคมที่เชื่อมต่อกันทั่วโลก เทคโนโลยีช่วยให้เยาวชนได้รับข้อมูลข่าวสารได้ทันเวลา ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมและการตระหนักรู้ทางสังคมของพวกเขาในระดับสากล

2. จากผลการศึกษาที่พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่ ระบุว่า เรื่อง “โอกาสทางการศึกษา” เป็นประเด็นที่มีความเท่าเทียมมากเป็นคำร้อยละที่มากที่สุด ในขณะที่เดียวกัน เมื่อสอบถามเยาวชนถึงความรู้สึกที่มีต่อสังคมที่อยู่อาศัย ซึ่งพบว่า เยาวชนรู้สึกว่สังคมมีความเปิดกว้างปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 6.15, S.D.=2.41) รู้สึกว่เป็นสังคมที่ให้สิทธิ์ด้านต่างๆ ปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 6.27, S.D.=2.45) รู้สึกว่สังคมมีความปลอดภัยปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 6.28, S.D.=2.23) และ รู้สึกว่สังคมมีความน่าไว้วางใจปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 6.12, S.D.=2.12) โดยมีระดับคะแนนใกล้เคียงกัน รวมทั้ง เมื่อสอบถามถึงความเป็นอิสระในการแสดงออกทางความคิดในที่สาธารณะ และ/หรือการสื่อสาร ว่มีอิสระหรือถูกกดดัน/ควบคุมจากอิทธิพลภายนอก (เช่น อำนาจทางการเมือง) มากน้อยเพียงใด โดยให้เลือกระหว่างกดดัน/ควบคุมอย่างมาก-มีอิสระอย่างมาก (คะแนน 1-10) พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 คะแนน (S.D.=2.34) ซึ่งสะท้อนว่ เยาวชนรู้สึกไม่เป็อิสระในการแสดงความคิดเห็นในที่สาธารณะ ซึ่งทฤษฎี Social Quality ของ Walker (2014) ได้กล่าวถึง “มิติความเป็นอิสระ” (Autonomy) ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี โดยความเป็นอิสระนี้ต้องมีการสนับสนุนทั้งจากสถาบันทางการเมืองและกฎหมาย ความรู้สึกไม่เป็อิสระของเยาวชนในการแสดงความคิดเห็นสะท้อนถึงว่ไม่เพียงพอในด้านนี้ในสังคมไทย สอดคล้องกับผลการจัดอันดับดัชนีความก้าวหน้าทางสังคม (Social Progress Index - SPI) ปี 2020 ที่จัดทำโดย Social Progress Imperative องค์กรสัญชาติอเมริกันที่วิจัยด้านคุณภาพชีวิตของแต่ละประเทศ การจัดอันดับของ SPI ครั้งนี้ มาจากการประเมินตัวชี้วัดด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมมากถึง 12 หัวข้อ รวม 50 ปัจจัย ซึ่งครอบคลุม 3 มิติใหญ่ๆ ได้แก่ ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ (Basic Human Needs) โครงสร้างพื้นฐานเพื่อความเป็นอยู่ที่ดี (Foundation of Wellbeing) รวมถึงโอกาสทางสังคม (Opportunity and Inclusiveness) โดย

สถาบันพระปกเกล้า

ประเทศไทยได้รับคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 70.72 ซึ่งเพิ่มสูงขึ้นจาก 67.47 ในปีที่ผ่านมา โดยอยู่ในอันดับที่ 79 จากทั้งหมด 163 ประเทศ และหากเทียบกันเองในอาเซียนแล้ว ประเทศไทยจะอยู่ในอันดับที่ 3 ซึ่งเป็นรองจากประเทศสิงคโปร์และมาเลเซีย แม้จะได้รับผลกระทบจากวิกฤตโควิด-19 แต่ประเทศไทยก็นับว่ามีความก้าวหน้าด้านคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะปัจจัยด้านสุขภาพและอนามัย ด้านโอกาส การเข้าถึงการศึกษาขั้นสูง และด้านที่อยู่อาศัยที่ได้รับการจัดอันดับอยู่ที่ 43 54 และ 74 ตามลำดับ แต่ในทางกลับกัน เรื่องที่ประเทศไทยต้องปรับปรุงโดยเร็ว คือ ปัจจัยด้านการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน ความปลอดภัยและความมั่นคง และด้านสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล ที่รั้งอันดับ 98 119 และ 136 ตามลำดับ (สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ, 2563)

3. จากผลการศึกษาถึงความถี่ในการติดตามอ่าน ฟัง หรือ ดูข่าวจากหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ หรือ อินเทอร์เน็ตบ่อยครั้งเพียงใด พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 51.7 โดยเมื่อสอบถามว่า ใช้สื่อช่องทางใด ในการรับข่าวสารการเมืองและติดตามเหตุการณ์ในแต่ละวันมากที่สุด ส่วนใหญ่ร้อยละ 76.3 ระบุว่า ติดตามทางสื่อสังคมออนไลน์ และการติดตามทางหนังสือพิมพ์ เหลือเพียงร้อยละ 2.7 ซึ่งแนวโน้มการอ่านหนังสือในรูปแบบสิ่งพิมพ์มีอัตราการลดลงมาก การที่เยาวชนใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นแหล่งข้อมูลหลัก แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมรับรู้และการสื่อสารของสังคมสมัยใหม่ แนวคิดของ Beck et al. (2014) ที่กล่าวว่า คุณภาพสังคมเกี่ยวข้องกับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการเข้าถึงข้อมูล การรับข้อมูลจากแหล่งที่หลากหลายและทันท่วงทีถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบัญชา สำรวยริน และคณะ (2559) ที่ศึกษาสภาวะการณ์เยาวชนในสถาบันอุดมศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยภาพรวม พบว่า นักศึกษามีโทรศัพท์มือถือที่เข้าอินเทอร์เน็ตได้เฉลี่ยร้อยละ 97.28 และมักใช้เวลาอยู่กับสื่อชนิดต่างๆ เฉลี่ย 6-9 ชั่วโมงต่อวัน ขณะที่สภาวะการณ์ที่น่าเป็นห่วง คือ นักศึกษาใช้เวลาในการอ่านหนังสือเฉลี่ยเพียง 30 นาทีต่อวัน

4. จากผลการศึกษาครั้งนี้ในเรื่อง ความไว้วางใจต่อคนกลุ่มต่างๆ และ สถาบันหลักต่างๆ ในสังคม ที่พบว่า เยาวชนไว้วางใจต่อ “คนในครอบครัว” ในระดับไว้วางใจอย่างยิ่ง เป็นร้อยละที่สูงที่สุดถึง ร้อยละ 71.2 และ เยาวชนยังไว้วางใจต่อ “ศาล” ในระดับไว้วางใจอย่างยิ่ง เป็นร้อยละที่สูงที่สุด (ร้อยละ 12.4) รองลงมา คือ มหาวิทยาลัย (โดยทั่วไป) (ร้อยละ 11.1) และ องค์กรศาสนา (ร้อยละ 9.4) ผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของ ความมั่นคงทางสังคม (Social Security) โดยเฉพาะในด้านความไว้วางใจต่อสถาบันที่มีบทบาทในการรักษาความยุติธรรมและความปลอดภัย ซึ่งตรงกับแนวคิดของ Walker และ De Koster (2019) ที่ชี้ให้เห็นว่า ความไว้วางใจต่อสถาบันหลักของสังคม เช่น สถาบันครอบครัวและศาล จะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงและความเป็นปึกแผ่นของสังคม อย่างไรก็ตาม ในบริบทของการพัฒนา

เยาวชน สถาบันอื่นๆ เช่น สถาบันการศึกษาและศาสนายังคงมีบทบาทสำคัญในการสร้างค่านิยมและแนวทางปฏิบัติที่ดีในสังคม ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานของจินทนา อุดม และคณะ (2559) ที่ได้นำเสนอบทบาท หน้าที่ และแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาเยาวชนของสถาบันหลักทางสังคมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเยาวชนที่สำคัญ 4 สถาบัน ได้แก่ (1) สถาบันครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันขั้นพื้นฐานที่สำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากเป็นจุดเริ่มต้นของสถาบันอื่นๆ ในสังคม (2) สถาบันการศึกษา เป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญรองลงมาจากสถาบันครอบครัว มีหน้าที่สำคัญ คือ ส่งเสริมให้สมาชิกในสังคมเกิดความเจริญงอกงามในด้านต่างๆ ให้เป็นคนดี มีศีลธรรม มีค่านิยมที่ดีงาม รู้จักสิทธิหน้าที่ที่ตนพึงปฏิบัติต่อสังคมและประเทศชาติ รวมทั้ง ส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการปฏิรูปสังคมชีวิตการศึกษาของเยาวชนมีช่วงระยะเวลายาวนานหลายปี เยาวชนแต่ละคนใช้เวลาวันละหลายชั่วโมงอยู่กับครู (3) สถาบันศาสนา ซึ่งเป็นสถาบันที่ประกอบด้วย คำสอน ความเชื่อ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ วัด และคณะสงฆ์เป็นสถาบันที่มีหน้าที่เป็นศูนย์รวมความศรัทธา สร้างแบบแผนแนวทางการดำเนินชีวิตของสมาชิกในสังคม ส่งเสริมศีลธรรมจรรยาแก่เยาวชนและคนในชุมชน ด้วยการอบรมสั่งสอนโดยตรง หรือจัดตั้งโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ หรือวันพระ หรือยุวพุทธิกสมาคม หรือสมาคมทางศาสนาอื่นๆ เพื่ออบรมให้ความรู้ทางศาสนา โดยสม่ำเสมอและทั่วถึง รวมทั้งส่งเสริมชักชวนให้บิดามารดา ผู้ปกครองทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็กในการปฏิบัติกิจทางศาสนาตามโอกาสอันควร และ (4) องค์กรทางสังคมอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเยาวชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยในประเด็นวิจัยนี้เป็นวงรอบ เพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงทัศนคติของเยาวชนระยะยาว เพื่อเป็นประโยชน์ในการนำข้อมูลไปใช้วางแผนการพัฒนาและยกระดับคุณภาพสังคม
2. ควรมีการนำประเด็นที่เยาวชนให้คะแนนเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 50 ไปศึกษาวิจัยในเชิงลึก เพื่อค้นหาสาเหตุในรายละเอียด รวมทั้ง ขยายพื้นที่ในการศึกษาให้ครอบคลุมจังหวัดต่างๆ เพิ่มขึ้น
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพสังคมในทัศนะของเยาวชนในลักษณะอื่น เพื่อให้ได้ผลที่เป็นภาพใหญ่ขึ้น เช่น เก็บข้อมูลกับนักศึกษาในมหาวิทยาลัย หรือ นักเรียนที่อยู่ในระบบการศึกษารูปแบบอื่น หรือ นักเรียนที่ไม่ได้เข้าสู่ระบบโรงเรียน
4. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อจัดทำนโยบายด้านการพัฒนาและยกระดับคุณภาพสังคมที่เหมาะสมกับบริบทสังคมไทย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

จันทนา อุดม, หะริน สัจเคย์, นงนุช ไพบูลย์รัตนานนท์ และ ไพโรจน์ บุตรชิววัน. (2559). สถาบันหลักของสังคมกับการพัฒนาเยาวชน. *วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 11(2), 227-237.

บัญชา สำรวรรื่น, จิตศิริ นลายลักษณ์, กิ่งแก้ว สำรวรรื่น, ชนิกันต์ คุ่มนง และ ปิยมนัส วรวิทย์รัตนกุล. (2559, 8-9 ธันวาคม). สภาวะการณ์เยาวชนในสถาบันอุดมศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม [เอกสารนำเสนอ]. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ครั้งที่ 13: ตามรอยพระยุคลบาท เกษตรศาสตร์ กำแพงแสน* (น. 1062-1073). นครปฐม.

สถาบันพระปกเกล้า. (2553). *คุณภาพสังคมเพื่อคุณภาพประเทศไทย*. จรัลสนิทวงศ์การพิมพ์.

สมชาย รัตนทองคำ. (2558). *ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษา* [เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์]. คณะเทคนิคการแพทย์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น. <https://ams.kku.ac.th/aalearn/resource/edoc/tech/book58/2soc58.pdf>

สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. (2563, 9 ธันวาคม). *คุณภาพชีวิตคนไทยอยู่อันดับไหนในเวทีโลก?*. <https://www.nia.or.th/SPI2020>

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560, 24 สิงหาคม). *ร่างแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2560- 2579)*. https://www.dga.or.th/wp-content/uploads/2018/08/file_32600e26a233b3fc9c88e48300c10334.pdf

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). *ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13*. <https://www.nesdc.go.th/download/document/Yearend/2021/plan13.pdf>

ภาษาอังกฤษ

Beck, W., Van Der Maesen, L., & Walker, A. (2014). *Social Quality: From Theory to Indicators*. Palgrave Macmillan.

Benavides, M., & Smith, R. (2020). Globalization, Digital Media, And The Rise of Participatory Youth Cultures. *Journal of Social Quality*, 10(1), 53-67.

- Van der Maesen, L., & Walker, A. (2014). *Social Quality Theory: A New Perspective on Social Development*. Springer.
- Walker, A. (2014). Social Quality and Quality of Life. *International Journal of Social Welfare*, 23(1), 92–100.
- Walker, A., & De Koster, A. (2019). Trust in Institutions: The Foundation of Social Security. *Social Security and Quality of Life*, 9(4), 88-102.